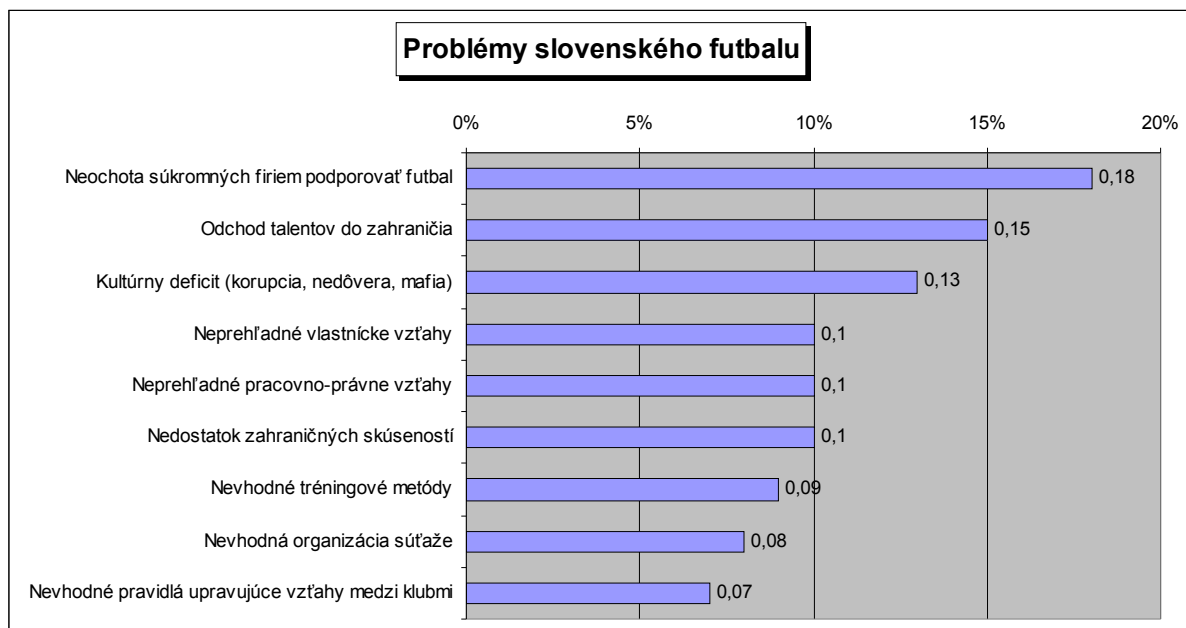

Komentár k prieskumu a jeho výsledkom

V ostatnom období zaznamenala naša krajina medzinárodné ocenenia ekonomických reforiem. Podľa Svetovej banky sme sa v tomto smere stali za rok 2003 dokonca najúspešnejšou krajinou na svete. V tejto situácii je však dobré uvedomiť si, že spomínané reformy boli prevažne zamerané na zefektívnenie systémov zameraných na dosahovanie materiálnych statkov: daňová a dôchodková sústava, zákonník práce, nemocenské poistenie atď. mali za cieľ rásť reálnej mzdy, rásť dôchodkov, pokles nezamestnanosti, rásť produktivity práce. Sektory spoločnosti, ktoré síce ovplyvňujú kvalitu života, ale ich fungovanie sa priamo neprejavuje v zmene ekonomických ukazovateľov, z rôznych dôvodov zatiaľ reformované neboli vôbec, alebo len minimálne. Medzi ne patrí napríklad šport, kultúra, veda, či vzdelávanie. Ich čas prichádza, podľa nás, práve teraz. Ich vplyv na život v krajine je univerzálny, priamo, či nepriamo zasahujú nás všetkých.

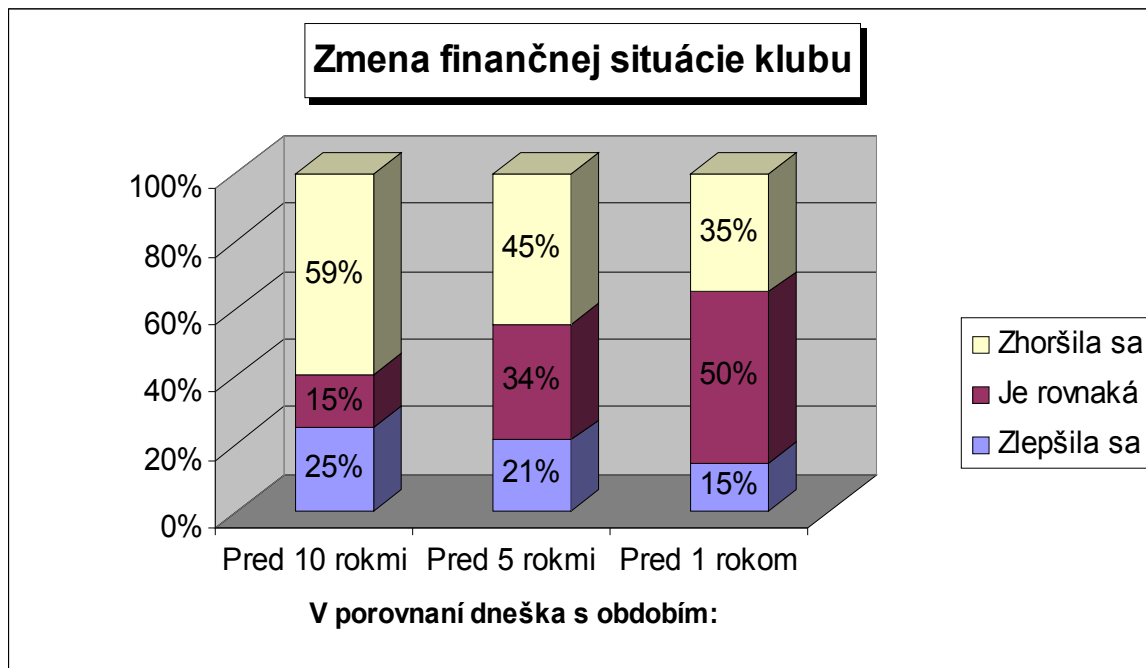
Hovorí sa napríklad, že dedinu u nás definuje kostol, krčma a futbalové ihrisko. Možno to nie je celkom presné, ale väčšina z nás bude vari súhlasiť s tvrdením, že je len málo obyvateľov našej krajiny, na ktorých by futbal nemal žiaden vplyv. Ten je často pozitívny, ako napríklad výchova k zodpovednosti, súťaživosti, dobrý pocit z úspechov našich hráčov v zahraničných kluboch, ale aj negatívny: **cez futbal od malička tušíme/vieme, že sa u nás podpláca, vieme, že organizácie sú často riadené chaoticky bez jasných vlastníckych a zmluvných vzťahov, bez ochrany práce a investícií jednotlivcov.** Toto vedomie má vplyv nielen na samotný futbal, ale na celú spoločnosť. Podľa princípu popísaného v takzvanej dileme väzňa, ľudia konajú čestne a korektne iba vtedy keď cítia, že tak koná aj väčšina ostatných. **Ak strácajú dôveru v ostatných, prestávajú konať korektne aj oni a rozpadáva sa ten najdôležitejší majetok každej spoločnosti – pravidlá jej fungovania, morálka.**

Nasledujúci graf zobrazuje odpovede respondentov prieskumu zoraďujúce problémy slovenského futbalu podľa ich dôležitosti:

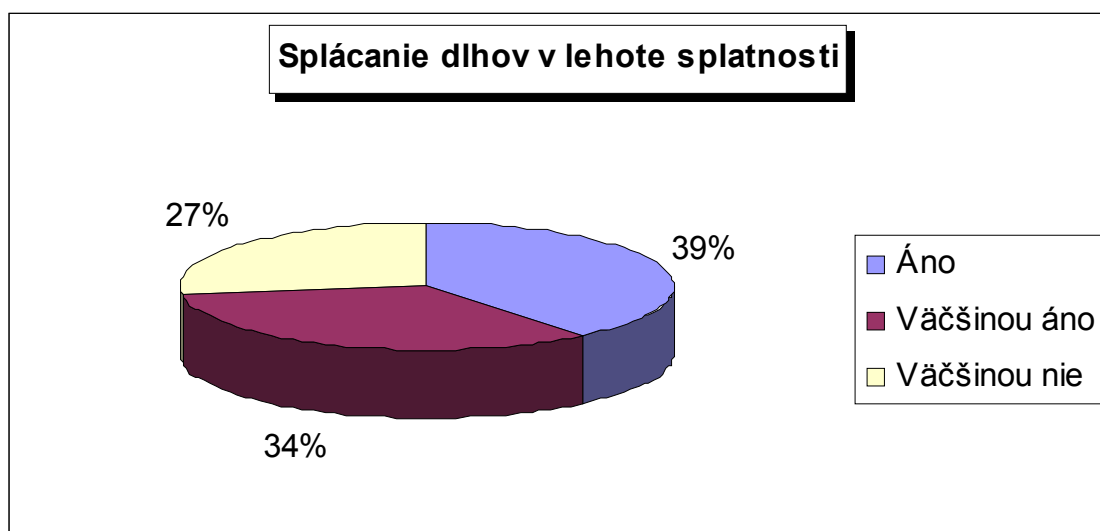

Komentáre:

1. Z prieskumu jednoznačne vyplynulo, že za ostatných desať rokov došlo k výraznému prepadu vo financovaní futbalových klubov. Takáto situácia vedie štandardne k problémom akými sú splácanie záväzkov po lehote splatnosti, nevyplácanie miezd, zhoršenie výkonnosti, a to nielen vo futbale, ale napríklad aj v priemysle. Pri tak výraznom zhoršení ekonomickej situácie, aké zaznamenal náš futbal, nemusí byť chyba na strane manažérov:

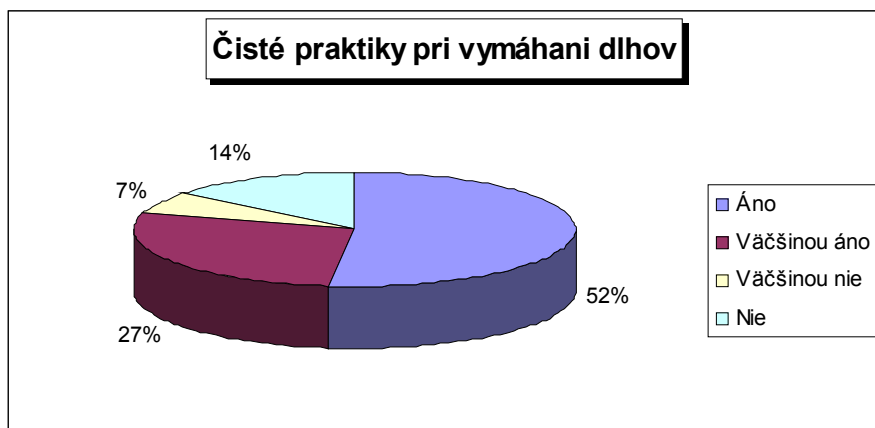
Splácanie dlhov po lehote splatnosti, ktoré ilustruje nasledujúci graf, pripomína prvú polovicu deväťdesiatych rokov v priemysle. Zatiaľ čo však slovenská ekonomika prešla reformami, vo futbale problém ostáva:

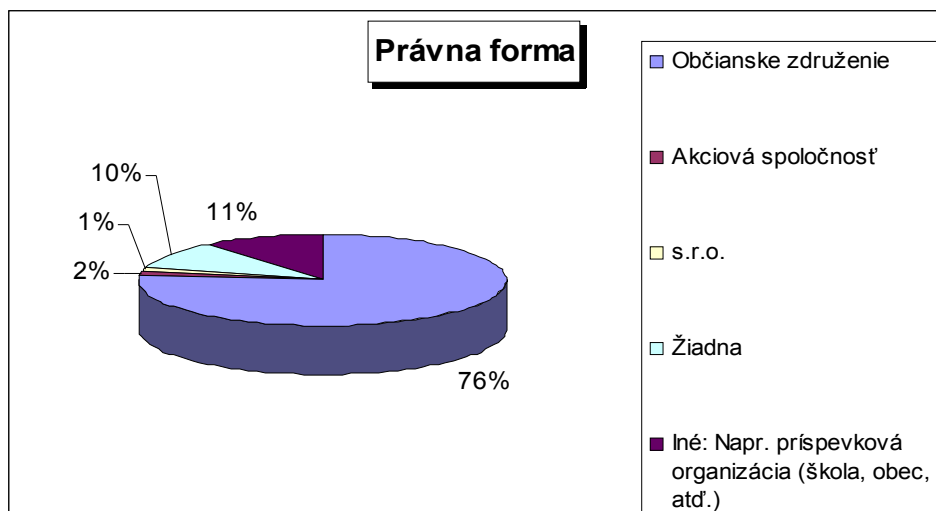
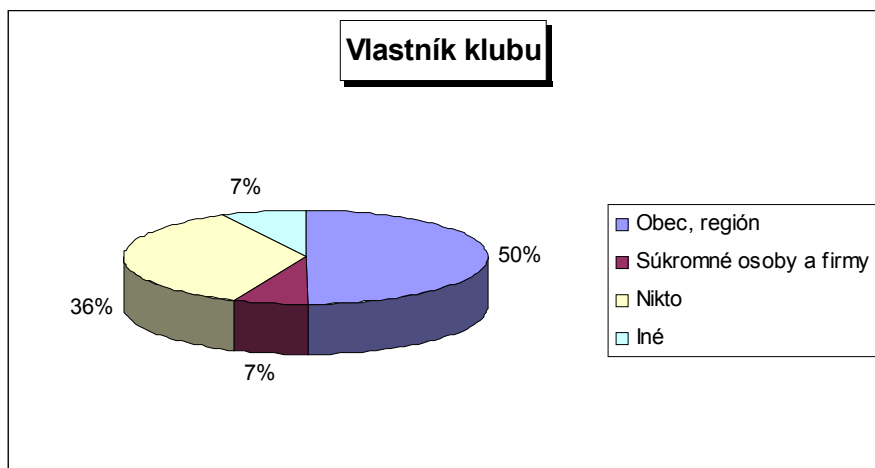
Z prieskumu ďalej vyplýva, že 31 percent záväzkov futbalových klubov nie je evidovaných v účtovníctve. Dá sa teda konštatovať, že to, čo existuje na papieri a to, čo existuje v skutočnosti, nie je v prípade mnohých klubov totožné. Niektoré kluby akoby boli iba virtuálne, imaginárne. Také kluby nie je možné predať ani kúpiť, nemôžu legálne prejsť ozdravným procesom bankrotu a pokračovať ďalej, hráči, funkcionári a tréneri do nich

prestávajú investovať svoj čas a energiu, keďže ich investície nie sú právne chránené, a nakoniec do nich prestane investovať svoju dôveru aj fanúšik.

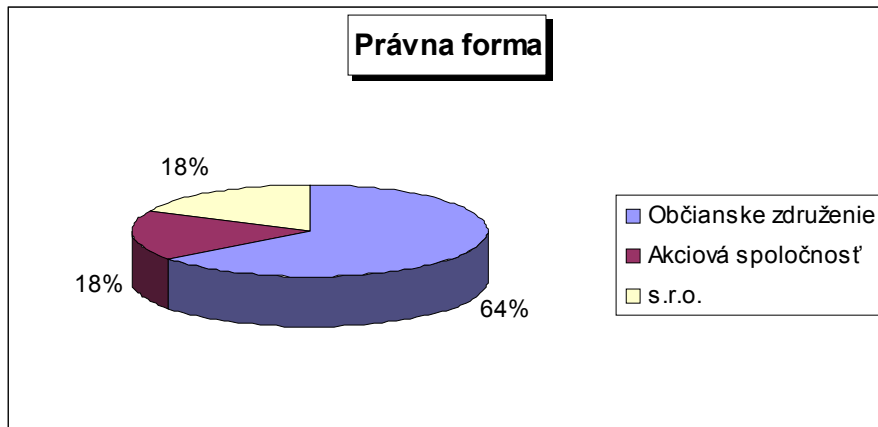
Dvadsať percent respondentov uviedlo, že pri vymáhaní dlhov sa používajú nečisté praktiky. To robí proces konkurzu, ktorý je založený na korektnom uspokojení pohľadávok veriteľov takmer nemožným, respektíve extrémne zložitým.

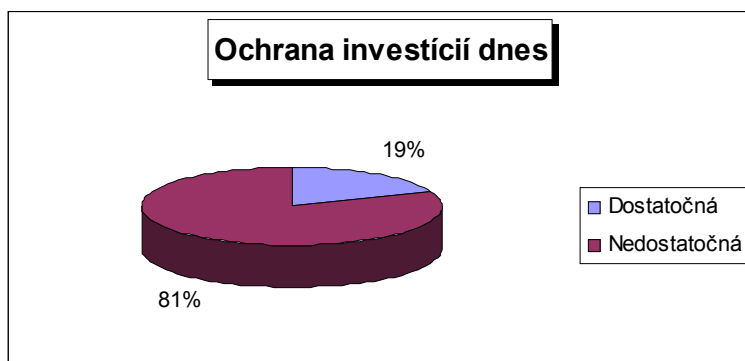
Právne takmer nemožná je aj ochrana práv zainteresovaných osôb v prípade, že vlastník klubu neexistuje, nejasné možnosti ochrany poskytuje veľmi voľná právna forma vlastníka, občianske združenie. To isté platí aj pre finančné ozdravenie klubu, konkurz, či jeho predaj:

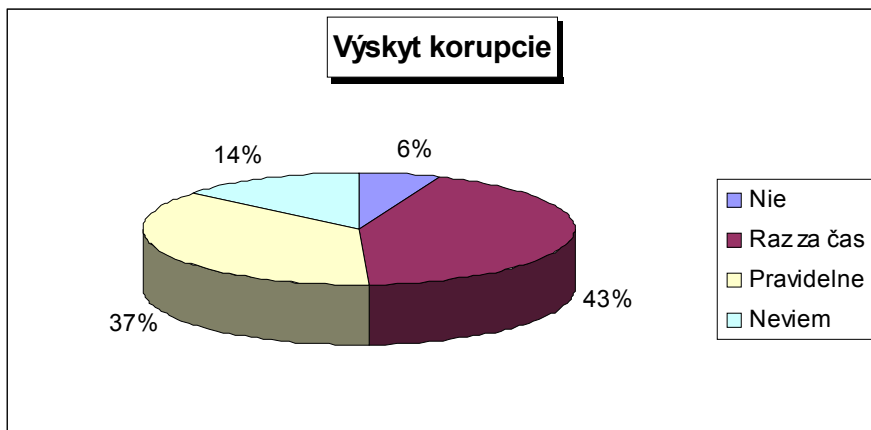
Odpovede 17 neanonymných klubov s ročným obratom vyšším ako 1 mil. Sk:

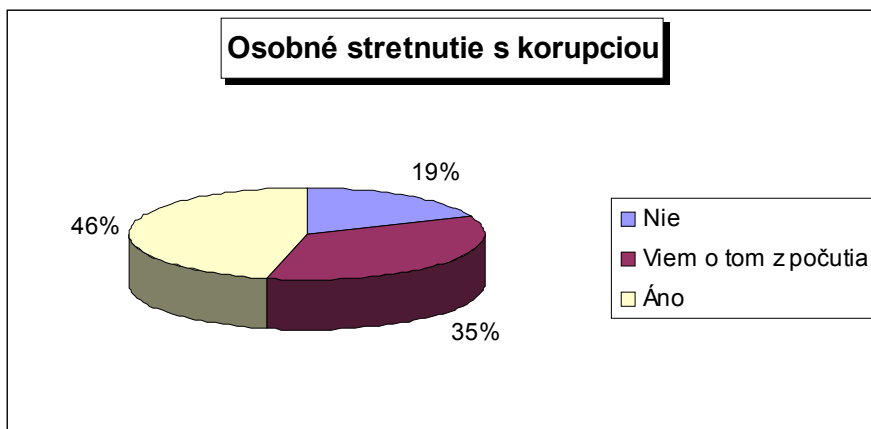
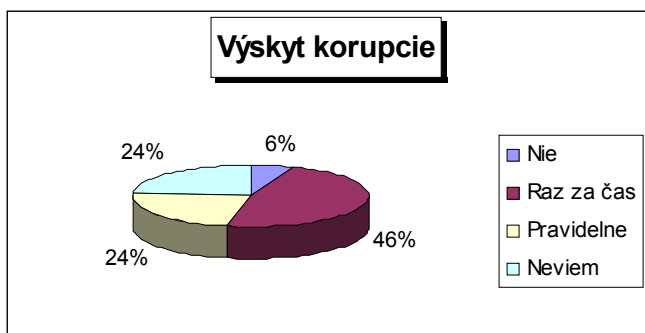
2. Mimoriadne jasne sa vyjadrili respondenti prieskumu v prípade možnosti ochrany investícií do výchovy talentov. Funkcionári, ani tréneri nie sú právnym prostredím motivovaní investovať do vyhľadávania a výchovy talentov. Situácia sa dokonca s postupujúcim procesom globalizácie a nedostatočnou reakciou na ňu čoraz viac zhoršuje. Ide o problém, ktorý je možné riešiť na klubovej úrovni iba veľmi obmedzene a to najmä vzhľadom na jeho presah do iných oblastí a to nielen v športe.

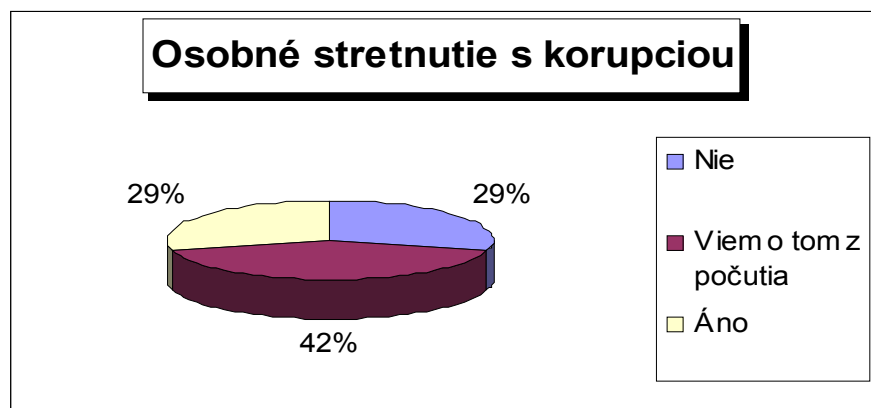
3. Výskyt korupcie vo futbale evidentne prevyšuje hodnoty namerané v iných sektoroch. Podľa prieskumu verejnej mienky pre Transparency International Slovensko z roku 2004 poskytlo v priebehu uplynulých troch rokov úplatok vo verejných službách 32% respondentov (podobný prieskum z roku 2002 uvádza 40% v zdravotníctve, 22% v súdnictve a 9% v školstve). Tieto čísla možno porovnať so 46% respondentov, ktorí sa podľa prieskumu INEKO v priebehu posledných piatich rokov osobne stretli s korupciou vo futbale. Podiel respondentov, ktorí si nemyslia, že u nás existuje korupcia vo futbale, len mierne prevyšuje úroveň štatistickej chyby.

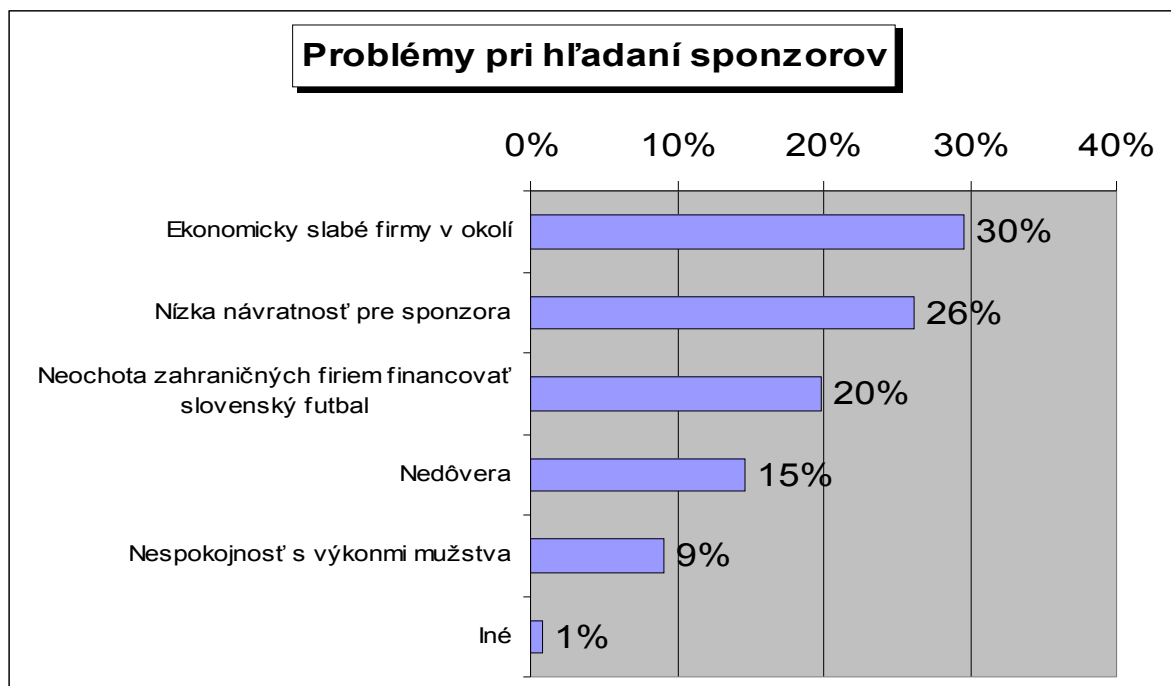
Odpovede 17 neanonymných klubov s ročným obratom vyšším ako 1 mil. Sk:

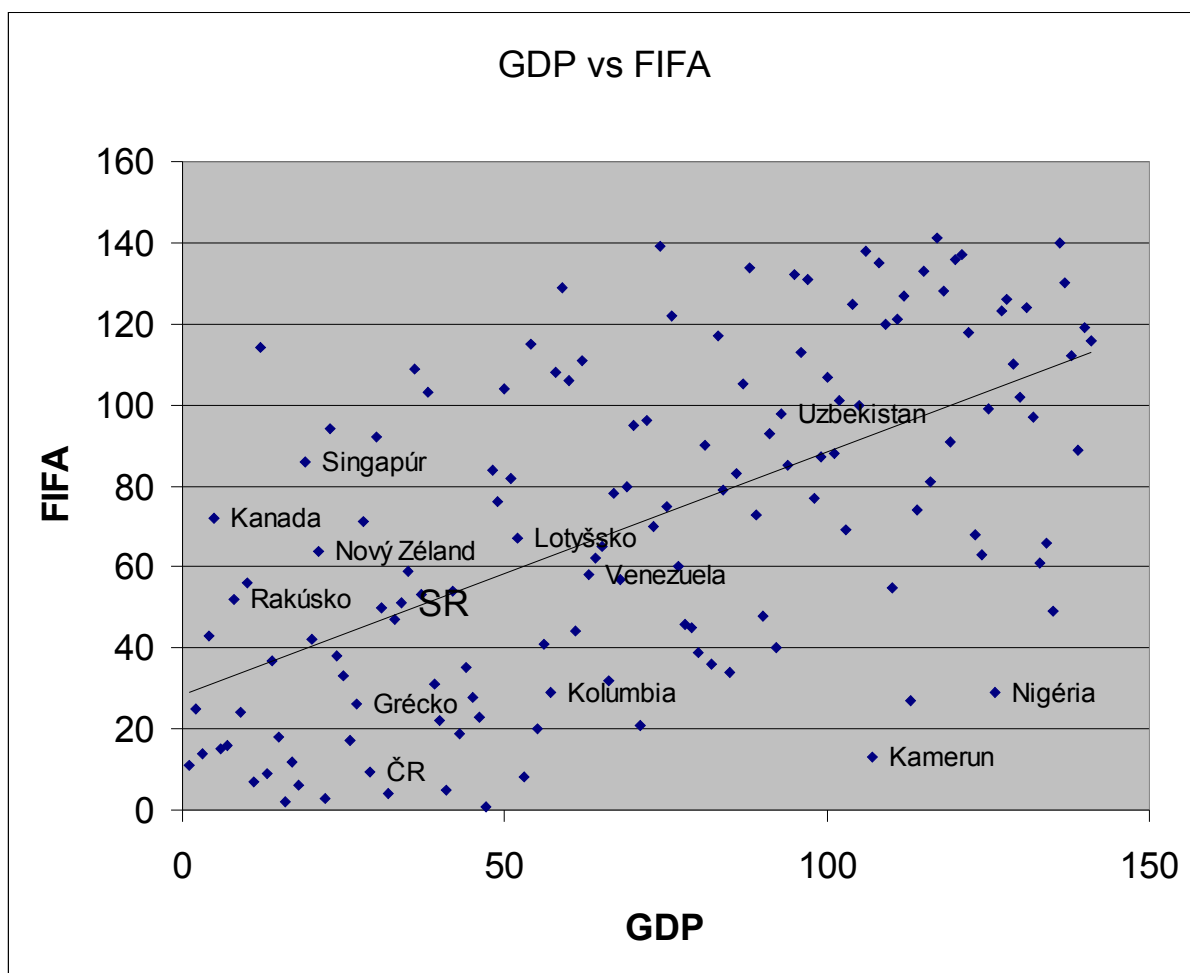
Odpovede 17 neanonymných klubov s ročným obratom vyšším ako 1 mil. Sk:

4. Výskum dáva tiež čiastočnú odpoveď na otázku, prečo súkromné firmy nie sú ochotné financovať futbal. Nasledovný graf ukazuje, že za tým stojí jednak slabá ekonomická situácia vo firmách, jednak nízka návratnosť z pohľadu investora, ale tiež neochota zahraničných firiem (ktoré nemajú emotívne väzby na slovenský futbal) a celková nedôvera:

5. Nasledujúci graf ilustruje súvis medzi ekonomickou situáciou krajiny a jej úspešnosťou vo futbale. Čím je krajina úspešnejšia vo futbale, tým je na grafe umiestnená bližšie k bodu nula na osi „Y“ a čím je bohatšia, tým je bližšie k nule na osi „X“. Napríklad Singapur má slabší futbal a lepšiu ekonomiku, Nigéria zasa naopak, dobrý futbal a nízky HDP. Z grafu vyplýva, že naša krajina sa nachádza približne na osi znázorňujúcej trend, teda priemer. Náš futbal je vo svete približne na rovnakej úrovni ako naše hospodárstvo. Z obrázku je však zrejmé aj to, že krajiny nie sú vôbec nahustené okolo priemeru, že medzi nimi existujú veľké rozdiely. Inými slovami, skutočnosť, že Slovensko zatiaľ ekonomicky nie je v prvej desiatke, nemusí nevyhnutne znamenať, že sa do nej nemôže dostať vo futbale. Navyše, ako už bolo spomenuté, podľa medzinárodných inštitúcií naštartované hospodárske reformy nás hospodársky posúvajú čoraz viac dopredu.

Záver: Cieľom tohto prieskumu nebolo vyriešiť problémy slovenského futbalu. K tým treba urobiť ešte dlhú cestu. Bude im predchádzať plán implementácie riešení, tomu zasa ich formulácia, ktorá bude nasledovať po analýze príčin problémov, a tá môže byť uskutočnená až po ich zreteľnom pomenovaní. K tomu mali prispieť odpovede, ktoré vypracovalo 228 futbalových klubov.